



Kormos István:

## Mégmértél

Tőlös, Gyűrűs, Ladamér:  
a világ itt végetér.Gutaütött gyökerek görese,  
leomló löszoldal,  
vicsorító lókoponyán  
tamburázók tollal.Kisökreimet  
erre vezettem,  
pocsolyában kutyámmal  
összeért a nyelvem.Homok hajamban,  
fogam közt roszog,  
földön guggolok,  
szél, idő, halál,  
lila légy donog.

Eörsi István:

## Romantika

Pöregkalapos, nem-túl fiatal ifjú ballag bricseszadrágban a kőút sávján, a patakparton. Nyakában távcső, vállán fényképezőgép, marka botot szorongat, így megy a sziklák-övezte úton. Ja persze: alkony dűl és a fehér és kék hegyekről olvadozó hó zúdul a völgybe. Itt a tavasz. Egy tisztás közelében, hol tarka házikók közt lányok-fiúk sűrűnek, hősünk virágos ágat tör le, merengve szagolja. Azután sután nekiindul, a társaság fele tart, de szemé még az ágon mész. Kinek viszi? Már a lányok meglátják, integetnek, ő meg felteszi lábát az útmenti kőkorlátra, és buzgón pucoválja a virággal lábellenjét.

## SZÁRNYAS AJTÓ

TÉNYNOVELLA

Egy magányos, elvált asszony — körülbelül a hetvenhetedik lakáscserepartner-jelölt — kijelentette, hogy szívesen és ingyen elcseréli velünk három szoba összkomfortos utcai lakását, ha fizetjük a költözési díjat és a két albérlőjét magunkra vállaljuk.

Az első ellenvizit alkalmából az albérlők kijelentették, hogy sose fognak elköltözni a lakásból és látszott az arcukon, hogy ha mégis rászánnánk magunkat a cserére, ők mindent elkövetnek majd azért, hogy ne érezzük jól magunkat az új lakásban.

A második alkalommal az egyik albérlő, egy ápolónő, kijelentette, hogy 5000 forintért bármikor bemegy egy leányszállásra.

A másik lány, egy gépirónő, szintén hajlandó volt új albérlőbe költözni — tekintettel arra, hogy családos ember vagyok —, ha írásba adom, hogy egy évig fizetem a lakbérkülönbözötét.

Ez az összeg, minthogy a gépirónő 250 forint albérlőt fizet a személyzeti szoba feléért, körülbelül 6000 forintomba kerülne csak.

Az összkidásom mindössze 11 000 forint lenne tehát, plusz a költözködési költségek.

Tizenötből megúsznánk, mondtam a feleségemnek.

A harmadik alkalommal kiderült, hogy az ápolónő csak akkor hajlandó bemenni a leányszállásra, ha a gépirónő már elköltözött, és én megengedem, hogy a vőlegénye — akit szeretne, ha „formailag” bejelentենék, hogy állást vállalhasson Budapesten — feljárhatna hozzá, amíg nem költözik be a leányszállásra.

A gépirónő továbbra is hajlandónak mutatkozik arra, hogy elköltözzék, de csak akkor, ha „megfelelő” különbejárható szobát keresek a számára, „lehetőleg a munkahelye közelében”.

Mikor a főbérlő, a magányos, elvált asszony megtudta, hogy mi az egyik albérlőnek 5000 forintot „ígértünk” azért, hogy kimenjen a lakásból, 20 000 forintot kért a cseréért, tekintettel arra, hogy másfél szobával nagyobb, világos, utcai lakáshoz jutunk.

Feleségem szerint így is megéri a lakáscsere, bár tízezer forintot kölcsön kell kérnünk valakitől.

Mikor az ápolónő megtudta, hogy a főbérlő 20 000 forintot „kap” tőlünk a cseréért, felhívott telefonon és elárulta, hogy a főbérlő 10 000-ért is bele fog egyezni a cserébe, mert gyűlöli őket, és mert két és fél szobáért (?) fizet lakbérkülönbözötét és nagyon kicsi a fizetése.

A feleségem közölte velem, hogy én naiv vagyok, ha hiszek az ápolónőnek, és hogy tízezer forintért ő se cserélné el egy első osztályú lakást, még akkor sem, ha tönkremerne bele.

Mután a főbérlő látta, hogy nem tudok húszezret fizetni a lakáscsere-ért, tizenötöt kért, ha május elsejéig lebonyolítom a cserét. Közlése szerint körülbelül addig bírja idegekkel az albérlők elleni harcot, akik jogtalanul használják a telefonját, férfiakat fogadnak éjszaka, távollétében rongálják a nevelőszüleitől örökölt stílbútorokat, az egyik „vendégük” ugyanis álkulcsot reszelt nekik a lakrészéhez.

A gépirónő közli velem telefonon, hogy amennyiben főbérlőjük nem nyitja ki a fürdőszoba ajtaját és nekik továbbra is a hideg konyhában kell mosakodniuk, albérlőtársával együtt feltöri a fürdőszobaajtót. Legyek szíves ezt közölni a főbérlővel, akivel „összeszövetkeztem” a hátuk mögött.

A főbérlő e közlés után közölte velem, hogy tárgytalan a cseréjelet, mert ő egyedül is ki tudja üldözni a két albérlőt, akikkel, úgy látszik, „összeszövetkeztek” őelle.

Hozzátette még, hogy ettől függetlenül a feleségemet rokonszenves asszonynak tartja, és a 15 000 forintba is csak az ő kedvéért egyezett volna bele.

Fáradtan feladom a harcot és a feleségem láthatóan neheztel rám azért, hogy elszúrtam ezt a remek cserelakást.

Egy vállalati jogász barátom szerint nem szabad két „kétes erkölcsű albérlőt” vállalni, pláne, ha lányok az illetők, akármilyen szép is a lakás és akárhogy tetszik is nekünk, mert az, hogy mit ígérnek, semmit sem számít, még akkor sem, ha „írásba adják”.

Megnyugsom abban, hogy nem cserélünk lakást vagy esetleg — egy másik lakást cserélünk.

Az elvált asszony kíséretében — körülbelül harmincéves! — egy reszkető kezű aggyastyán jelenik meg a lakásunkon és a főbérlő „gyámjaként” mutatkozik be.

A főbérlő igazolja, hogy az aggyastyán valóban a gyámja volt. Jelenleg azonban már csak az atyai tanácsadója.

Kávéval, keksszel kínáljuk őket.

Kávészázás közben megtudjuk, hogy az aggyastyán volt gyámleányának van egy kétszobás öröklakása is, de akik jelenleg az öröklakásban laknak, nem hajlandók cserélni a gyámleányával, mert az öröklakás központi fűtéses, világos, jó beosztású — nem, mint a miénk —, nem hajlandók cserélni továbbá azért sem, mert a főbérlő jelenlegi tanácsi lakását úgysem utalná ki nekik a tanács, mert hárman nem jogosultak három szobára.

Az atyai tanácsadó szerint mi sem vagyunk jogosultak négyen három szobára még akkor sem, ha én valóban író vagyok.

Az ügyvéd szerint — ahol a feleségem nagynénje takarítónő — jogosultak lennünk ugyan a három szobára, de csak akkor, ha már benne laknánk, illetve akkor is, ha szerzek egy olyan protektort, aki közbenjár a tanácsnál érdeklünkben, mert amennyiben nem talállok ilyen protektort, minden hiába.

Miniszterhelyettes ismerősöm — tekintettel arra, hogy szerinte írónak számítok — megígéri, hogy oda fog telefonálni a tanácsnak, de arra kér, hogy előtte írjam le a kérésemet, s miután beadtam a kérvényt, közöljem a titkárnőjével a kerületi tanács lakásügyi osztályának beküldött kérvényem iktatószámát.

Legépeltem a kérvényt, beadom a tanács lakásügyi osztályára és egyúttal kérem az iktatószámot, mire a tanácsi tisztviselő elmosolyodik.

Ő elárulja ugyan az iktatószámot, mondja, de nem sok „értelme” van, hogy én ezt tudjam, mert mi jogosultak lennünk ugyan a többszobára, ha benne laknánk, de a cserepartnerünk, a magányos, elvált asszony semmiképpen sem jogosult a mi kétszobás udvari lakásunkra. Mi több, folytatja a tisztviselő, mi háromszorosan is jogosultak lennünk az elvált asszony lakására, tekintettel arra, hogy én igazolhatóan író vagyok, tekintettel arra, hogy a feleségem igazolhatóan tanárnő, és a lakóbiztonság elnöke minden bizonnyal azt is tudná igazolni, hogy két különemű gyermekünk van.

Ó elárulja ugyan az iktatószámot, mondja, de nem sok „értelme” van, hogy én ezt tudjam, mert mi jogosultak lennünk ugyan a többszobára, ha benne laknánk, de a cserepartnerünk, a magányos, elvált asszony semmiképpen sem jogosult a mi kétszobás udvari lakásunkra. Mi több, folytatja a tisztviselő, mi háromszorosan is jogosultak lennünk az elvált asszony lakására, tekintettel arra, hogy én igazolhatóan író vagyok, tekintettel arra, hogy a feleségem igazolhatóan tanárnő, és a lakóbiztonság elnöke minden bizonnyal azt is tudná igazolni, hogy két különemű gyermekünk van.

Hogy lehet az, kérdem a tanácsi tisztviselőtől, hogy egy magányos, elvált asszony jogosult egy háromszobás tanácsi lakásra, de kétszobás tanácsi lakásra nem?

Ez úgy lehet, válaszolja udvariasan a tanácsi tisztviselő, hogy a magányos főbérlő örökölte a nevelőszüleitől a tanácsi lakást, de ha nem örökölte volna a tanácsi lakást, ha teszem azt, most igényelne egy ilyen tanácsi lakást, mindenképpen ki nevetnéne érte, mert egy személy csak egy szobára jogosult. Am, mert benne lakik és pontosan fizeti a lakbérkülönbözötét, a jelenlegi rendeletek szerint addig lakhat a háromszobás-személyzetisben, amíg neki tetszik, el nem cseréli egy garzonnal.

Ha találnék egy olyan garzont, egy olyan család, akik a garzontól hajlandók lennének a mi udvari, kétszobás félkomfortos lakásunkba költözni, az elvált asszony meg az ő lakásukba, lehetne egy jó lakásunk.

Ehhez csak az kellene már, hogy a garzonban egy olyan család lakjon, akik igényjogosultak a mi kétszobás udvari lakásunkra.

Egy magas, rendkívül szikár asszony jelent meg másnap este a lakásunkon és közli velünk, hogy ő a Marx téri börtön Pista bácsitól értesült arról, hogy mi lakást akarunk cserélni; invitálás nélkül behatol az előszobába, megnézi a szobáinkat, megnyitja a lihfőra néző konyha vízcsapját, nem csöpög és rendesen folyik a víz, majd kijelenti, hogy a lakásunk megfelel neki, de mert nála a szoba és a hall között egy szárnyas ajtó van, kápe 20 000-t kér a cseréért. Tekintettel arra, hogy a hölgy lakása csak egyszoba-hallos, a feleségem közli vele, hogy neki nagyon tetszik ugyan a szárnyas ajtó, de egy szoba kevés a családunknak, pillanatnyilag nincs 20 000 forintunk, tehát szó sem lehet a cseréről.

A magas hölgy hajlandó lenne némi gondolkodás után részletekben is elfogadni a 20 000 forintot.

A mikor a jövődó cserepartneremnek megemlítem, hogy lenne egy egyszobás lakás, melynek szobája és előszobája között egy szárnyas ajtó van, bár... az elvált asszony félbeszakítja a szavaimat és közli velem, hogy ne fáraszam magam azzal, hogy garzont ke-

reszek az ő számára, mert ő ragaszkodik a kétszobás, első emeleti, udvari lakásunkhoz és a telefonhoz, mert nem hajlandó a nevelőszüleitől örökölt stílbútorokat elpótázni a Bizományinál. S különben is, mit gondolok én őrá? Hogy ő sose akar már újra férjhez menni?

Nem gondolok semmire.

Turistaútlevelet kérek számomra és a feleségem számára Franciaországba.

Vállalati jogász barátom felhívja telefonon és a következőket mondja:

Ritkán akad ilyen cserelehetőség.

Ha az albérlőkkel meg tudok egyezni, ne adjam fel a harcot.

Ha nem tudok velük megegyezni, váljak el színlég a feleségemtől, vegyem el a főbérlőt, majd váljak el a főbérlőtől és vegyem vissza a feleségemet, vagyis cseréljem ki a két asszonyt, ha már birtokom belül vagyok.

Feleségem nem lelkesedik ezért az ötletért. Inkább Franciaországba menjünk, mondja.

Az elvált asszonynak nagyon tetszik ez a jogász furfang, de mégis problémázik rajta — bár nagyon unja már az albérlőt, akiket csak „szívességből” fogadott oda —, mert sajnálná a feleségemet, ha neki őmiatta el kellene válnia tőlem.

Azt ajánlja inkább, hogy szerezzek egy művészt, akivel névházasságot köthetne, ő megérdeklődte, ily módon jogsult lenne a lakásunkra, és ha én vállalom, hogy a válás költségeit fedezem, ő két hét múlva beadja a válópert, ha már az én lakásomban laknak a művésszel, aki nem költözhetne vele, csak „papíron”.

Őcsém, sajnós, nem művész, csak röntgenműszerész.

Hol találok én egy olyan facér művészt, aki hajlandó ekkora áldozatra a családomért?

Az utcán összefutok az ápolónővel és barátságos csevegés közben megiszunk egy kávét a Negróban.

Az ápolónő — tekintettel arra, hogy családos ember vagyok — elárulja, hogy a cserelakás egy műemlék épületben van, s több mint valószínű, hogy jövőre renoválják, amikor is a lakókat kitelepítik majd a házból, legalább egy évre, ha nem kettőre.

Már nem hiszek sem a főbérlőnek, sem az albérlőnek.

A házimesterné megerősíti, amit az ápolónő mondott, azt, hogy a lakás valóban műemlékké nyilvánított házban van, s a maga részéről lebeszél a cseréről, mert a három utcai hodály „kifűthetetlen”, mert a személyzeti szoba pótlékos, nagyobb 16 négyzetméternél, s mert bizonyosan tudja „valakitől”, hogy renoválják a házat és a lakókat három évre kitelepítik, legalább három évre, ahogyan ő a mai renoválások ütemét látja.

Majd megmutatja a lakbér-nyilvántartót, amelyből megtudom, hogy az elvált asszony lakbérére 447, a lakbérkülönbözete 360 forint.

Még így is tetszene nekem a műemlék lakás a sötét és ronda udvari odú után, de azt, hogy a személyzeti szoba pótlékos, elhallgatom a feleségem előtt.

Egy költő ismerősöm, akinek alkotó problémáim mellett egy ízben megemlítettem (mellékesen) ezt a csereügyletet, megkérdi, hogy komolyan gondoltam-e, amit a múltkor mondtam, valóban meg akarom-e öt nösiteni, vagy csak tréfáltam. Mert ha nem tréfáltam — és ha neki is jutna egy szoba az új lakásunkban —, ő szívesen belemerne a cirkuszba, tekintettel arra, hogy kétszeresen elvált és tőkmindegy számára, hogy háromszor is elválk-e, ha ily módon „olcsó” albérlőhöz juthat.

Közlöm vele, hogy tréfáltam.

Tulajdonképpen nekem is tetszene egy ilyen cirkusz, gondolom, amikor a költőtől „elválok”, ha én is kétszeresen elvált vagy nőtlen lennék még és nem lenne lakásom, de mi lenne a biztosíték arra, hogy az elvált asszony elválna tőlem, ha feleségül venném?

Mi a biztosíték arra — kérdi az elvált főbérlő —, hogy a költő elválna tőle, ha névleg hozzámerne feleségül?

Egy olyan ember, aki öszerinte kétszer elvált már és nincs lakása, mindegyre képes.

Elejtem azt a variációt, hogy valaki megnősül, illetve elválk azért, hogy mi jobb lakáshoz jussunk.

A szárnyas ajtó tulajdonosa levélben értesít, hogy 10 000-ért is hajlandó cserélni velünk, ebből 5000-et havi részletben is fizethetnék.

Megkaptuk az útlevelet.

Vagy Franciaországba megyünk, vagy lakást cserélünk.